

महाराष्ट्र राज्य हिंदी साहित्य अकादमीमार्फत
देण्यात येणाऱ्या पुरस्कार रकमेत वाढ
करण्यास मान्यता देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग
शासन निर्णय क्र. संकीर्ण ८२२४/प्र.क्र.२५७/सां.का.४
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक : २४ सप्टेंबर, २०२४

वाचा : शासन निर्णय, पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, क्र. हिंसाअ ७०१९ (१४)/
प्र.क्र.१८८/सां.का.४, दिनांक १८ सप्टेंबर, २०१९.

प्रस्तावना :-

हिंदी भाषेच्या प्रसार-प्रचारासाठी तसेच, हिंदी साहित्याच्या सर्वांगीण उन्नती व विकासासाठी महाराष्ट्र राज्य हिंदी साहित्य अकादमी स्थापन करण्यात आलेली आहे. विभागाच्या उपनिर्दिष्ट शासन निर्णयान्वये हिंदी साहित्य क्षेत्रात भरीव कामगिरी करणाऱ्या साहित्यिकांना दरवर्षी विविध पुरस्कार देऊन गौरविण्यात येते. सदर पुरस्कार रकमेत दुपटीने वाढ करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

हिंदी साहित्य क्षेत्रात भरीव कामगिरी करणाऱ्या साहित्यिकांना दरवर्षी विविध पुरस्कार देऊन गौरविण्यात येते. हिंदी अकादमीमार्फत देण्यात येणाऱ्या खालील पुरस्कारांच्या रकमेत दुपटीने वाढ करण्यास या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे :-

अ. क्र.	पुरस्काराचे नाव	पुरस्काराची सध्याची रक्कम	पुरस्काराची प्रस्तावित रक्कम
अखिल भारतीय सन्मान जीवन गौरव पुरस्कार			
१)	महाराष्ट्र भारती अखिल भारतीय हिंदी सेवा पुरस्कार	रु.१,००,०००/-	रु.२,००,०००/-
२)	डॉ. राम मनोहर त्रिपाठी अखिल भारतीय हिंदी सेवा पुरस्कार	रु.१,००,०००/-	रु.२,००,०००/-
राज्यस्तरीय सन्मान जीवन गौरव पुरस्कार			
३)	छत्रपती शिवाजी महाराज राष्ट्रीय एकता पुरस्कार	रु. ५१,०००/-	रु. १,००,०००/-
४)	साने गुरुजी राष्ट्रीय एकता पुरस्कार	रु. ५१,०००/-	रु. १,००,०००/-
५)	पद्मश्री अनंत गोपाल शेवडे हिंदी सेवा पुरस्कार	रु. ५१,०००/-	रु. १,००,०००/-
६)	डॉ.उषा मेहता हिंदी सेवा पुरस्कार	रु. ५१,०००/-	रु. १,००,०००/-
७)	गजानन माधव मुक्तिबोध मराठी भाषी हिंदी लेखक पुरस्कार	रु. ५१,०००/-	रु. १,००,०००/-
८)	कांतिलाल जोशी इतर हिंदी भाषी हिंदी लेखक पुरस्कार	रु. ५१,०००/-	रु. १,००,०००/-
९)	व्ही.शांताराम ललित कला हिंदी विशिष्ट सेवा पुरस्कार	रु. ५१,०००/-	रु. १,००,०००/-

१०)	सुब्रमण्य भारती हिंदी सेतु विशिष्ट सेवा पुरस्कार	रु. ५१,०००/-	रु. १,००,०००/-
विधा पुरस्कार			
१)	संत नामदेव पुरस्कार - (काव्य)	स्वर्ण-रु.३५,०००/-	स्वर्ण-रु.७५,०००/-
		रजत-रु.२५,०००/-	रजत-रु.५०,०००/-
		कांस्य-रु.११,०००/-	कांस्य-रु.२५,०००/-
२)	जैनेंद्र कुमार पुरस्कार - (उपन्यास)	स्वर्ण-रु.३५,०००/-	स्वर्ण-रु.७५,०००/-
		रजत-रु.२५,०००/-	रजत-रु.५०,०००/-
		कांस्य-रु.११,०००/-	कांस्य-रु.२५,०००/-
३)	मुंशी प्रेमचंद पुरस्कार - (कहानी)	स्वर्ण-रु.३५,०००/-	स्वर्ण-रु.७५,०००/-
		रजत-रु.२५,०००/-	रजत-रु.५०,०००/-
		कांस्य-रु.११,०००/-	कांस्य-रु.२५,०००/-
४)	आचार्य रामचंद्र शुक्ल पुरस्कार - (निबंध)	स्वर्ण-रु.३५,०००/-	स्वर्ण-रु.७५,०००/-
		रजत-रु.२५,०००/-	रजत-रु.५०,०००/-
		कांस्य-रु.११,०००/-	कांस्य-रु.२५,०००/-
५)	आचार्य नंददुलारे वाजपेयी पुरस्कार - (समीक्षा)	स्वर्ण-रु.३५,०००/-	स्वर्ण-रु.७५,०००/-
		रजत-रु.२५,०००/-	रजत-रु.५०,०००/-
		कांस्य-रु.११,०००/-	कांस्य-रु.२५,०००/-
६)	मामा वरेरकर पुरस्कार - (अनुवाद)	स्वर्ण-रु.३५,०००/-	स्वर्ण-रु.७५,०००/-
		रजत-रु.२५,०००/-	रजत-रु.५०,०००/-
		कांस्य-रु.११,०००/-	कांस्य-रु.२५,०००/-
७)	होमी जहांगीर भाभा पुरस्कार - (वैज्ञानिक तकनीकी)	स्वर्ण-रु.३५,०००/-	स्वर्ण-रु.७५,०००/-
		रजत-रु.२५,०००/-	रजत-रु.५०,०००/-
		कांस्य-रु.११,०००/-	कांस्य-रु.२५,०००/-
८)	पं.महावीर प्रसाद द्विवेदी पुरस्कार - (हिंदी भाषा संबंधी लेखन)	स्वर्ण-रु.३५,०००/-	स्वर्ण-रु.७५,०००/-
		रजत-रु.२५,०००/-	रजत-रु.५०,०००/-
		कांस्य-रु.११,०००/-	कांस्य-रु.२५,०००/-
९)	विष्णूदास भावे पुरस्कार - (नाटक)	स्वर्ण-रु.३५,०००/-	स्वर्ण-रु.७५,०००/-
		रजत-रु.२५,०००/-	रजत-रु.५०,०००/-
		कांस्य-रु.११,०००/-	कांस्य-रु.२५,०००/-
१०)	काका कालेलकर पुरस्कार - (जीवनी परक साहित्य)	स्वर्ण-रु.३५,०००/-	स्वर्ण-रु.७५,०००/-
		रजत-रु.२५,०००/-	रजत-रु.५०,०००/-
		कांस्य-रु.११,०००/-	कांस्य-रु.२५,०००/-
११)	बाबुराव विष्णू पराडकार पुरस्कार - (पत्रकारीता)	स्वर्ण-रु.३५,०००/-	स्वर्ण-रु.७५,०००/-
		रजत-रु.२५,०००/-	रजत-रु.५०,०००/-
		कांस्य-रु.११,०००/-	कांस्य-रु.२५,०००/-
१२)	सोहनलाल द्विवेदी पुरस्कार - (बालसाहित्य)	स्वर्ण-रु.३५,०००/-	स्वर्ण-रु.७५,०००/-
		रजत-रु.२५,०००/-	रजत-रु.५०,०००/-
		कांस्य-रु.११,०००/-	कांस्य-रु.२५,०००/-
१३)	फणीश्वरनाथ रेणू पुरस्कार - (लोकसाहित्य)	स्वर्ण-रु.३५,०००/-	स्वर्ण-रु.७५,०००/-
		रजत-रु.२५,०००/-	रजत-रु.५०,०००/-
		कांस्य-रु.११,०००/-	कांस्य-रु.२५,०००/-

१४)	शशिभूषण वाजपेयी हिंदी लेखक पुरस्कार (राष्ट्रभक्ती पर आधारित लेखन)	स्वर्ण-रु.३५,०००/-	स्वर्ण-रु.७५,०००/-
		रजत-रु.२५,०००/-	रजत-रु.५०,०००/-
		कांस्य-रु.११,०००/-	कांस्य-रु.२५,०००/-

०२. पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभागाच्या उपनिर्दिष्ट दिनांक १८ सप्टेंबर, २०१९ रोजीच्या शासन निर्णयातील सर्व बाबी यथास्थिती लागू राहतील. तसेच, सदर शासन निर्णय ज्या दिनांकास निर्गमित होईल त्या दिनांकापासून सदरचा निर्णय अमलात येईल.

०३. या प्रित्यर्थ होणारा खर्च लेखाशीर्ष मागणी क्र. झेडडी-२, २२०५, कला व संस्कृती, (००), १०२ कला व संस्कृती यांचे प्रचालन, (०८) हिंदी साहित्य अकादमी, (०८) (०१) हिंदी अकादमीची आस्थापना (कार्यक्रम), (२२०५ १६८८) ०५ बक्षिसे या लेखाशिर्षाखाली त्या त्या वर्षाच्या अर्थसंकल्पित निधीतून भागविण्यात यावा.

०४. सदर खर्च वित्त विभागाच्या शासन निर्णय क्र. विअप्र-२०१३/विनिमय, दिनांक १७ एप्रिल, २०१५, वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका १९७८, भाग-पहिला, उपविभाग-३, अ.क्र. ४ परिच्छेद क्र. २७ (२) (अ) अन्वये प्रशासकीय विभागास प्राप्त अधिकारानुसार मंजूर करण्यात येत आहे.

०५. यासाठी सहसंचालक, महाराष्ट्र राज्य हिंदी साहित्य अकादमी, मुंबई यांना नियंत्रण अधिकारी तसेच आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

०६. सदर प्रकरणी वित्त विभागाच्या शासन निर्णय क्र. अर्थसं-२०२४/ प्र.क्र.८०/ अर्थ-३, दिनांक २५ जुलै, २०२४ मधील सर्व परिच्छेद व परिशिष्टातील अटीनुसार कार्यवाही करण्याची जबाबदारी सहसंचालक, महाराष्ट्र राज्य हिंदी साहित्य अकादमी, मुंबई यांची राहिल.

०७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक क्रमांक २०२४०९२४११००२०१२२३ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(गोपिचंद पांडुरंग चव्हाण)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. मंत्री (सांस्कृतिक कार्य) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२. अपर मुख्य सचिव सचिव (सां.का.) यांचे स्वीय सहाय्यक, पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग मंत्रालय, मुंबई.
३. उप सचिव (सां.का.) यांचे स्वीय सहाय्यक, पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग मंत्रालय, मुंबई.
४. सहसंचालक, महाराष्ट्र राज्य हिंदी साहित्य अकादमी, मुंबई
५. निवड समितीचे सर्व अशासकीय सदस्य (सहसंचालक, महाराष्ट्र राज्य हिंदी साहित्य अकादमी यांचे मार्फत)
६. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई

७. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
८. संचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मुंबई
९. महालेखापाल (लेखापरीक्षा) - १, महाराष्ट्र, मुंबई
१०. महालेखापाल (लेखापरीक्षा) - २, महाराष्ट्र, नागपूर
११. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) - १, महाराष्ट्र, मुंबई
१२. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) - २, महाराष्ट्र, नागपूर
१३. कक्ष अधिकारी (अर्थसं.), पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग
१४. निवड नस्ती, सां.का.४